

ván csak az idegen hatalmaknak és tőkeérdekeltségeknek.

Ezen a két sarkon, a politikai tények negligálásán és a külkereskedelmi érdekek hangsúlyozásán fog Hantos egész tervezete. Részletesen elemzi Magyarország külkereskedelmi mérlegét s kutatja, miképpen alakulna ez a mérleg az egyes utódállamokkal való gazdasági együttműködés esetén. Középeurópa gazdasági politikáját az öt dunai állam szövetségére építené fel, mert ettől az értékesítés válságának megoldását, az ipari és mezőgazdasági árindexek (agrárrolló) egymáshoz való közeledését, a mezőgazdasági államoknak az ipari államokkal való preferenciális vámszerződését, az ipar nagyarányú kartellizálását s így fejlődését reméli. Kiterjeszti a figyelmét a vasúthálózatra, a postahálózat s a hajózási forgalom, a valutapolitika s a hitelszervezet szerepére is, mert ezekkel a szálakkal még szorosabbra lehet fűzni a konföderáló államokat.

Kétségtelen, hogy Hantos Elemér nagy, de alapjaiban és céljában elhibázott munkát végzett: Tardieu és Benes tervéhez logikusnak látszó alapépítményt szerkesztett. Munkája a dolog természetéből következőleg: mégis meddő marad. A plánum jól meg van szerkesztve, apró részletekig ki van dolgozva, csak éppen a politikai egyensúlyát vesztett Középeurópa s főképp a politikailag elégedetlen Magyarország nem hajlandó ezt a tervet önmagán kipróbálni, legalább is addig nem, míg történelmi pöre folyik. *mf.*

B. Késmárky Róza : Szent rögeszme.
(Budapesti Hírlap R. T. kiadása, 1932.)

Romantikus erdélyi városkában, a mult század végén pereg le a történet, amelynek középpontjában merész lélektani probléma áll: az asszonyi

meddőség-konfliktus micsoda válságokba sodor egy házaseletet. Veéry Benő erdélyi magyar úr boldogan él feleségével, Teklával, akinek lelkében, amikor hosszú reménykedés után megtudja, hogy sohasem lehet gyermeke, egy rögeszme kezd kialakulni: beleéli magát abba a gondolatba, hogy férje boldogtalan, mert így vele kihal a Veéry-család. Az asszony elhatározza, hogy elválik urától és szerez számára olyan feleséget, aki anya is tud lenni. Így is történik, bár a férfi igyekszik megakadályozni felesége mániákusan akart tervét. Az új asszony és Benő házaselete azonban nem boldog. Első gyermekük megszületése sem hozza közelebb a két embert. A második gyermek születése az asszony halálát okozza és ez oldja meg a megoldhatatlannak látszó helyzetet: a férfi és első felesége újra összekerülnek...

Nyilvánvaló tehát, hogy a nemesjellemű Teklát rögeszméje, — ha nem is tudatos erkölcstelenségre, de legalább is amoralitásba vitte. Klárit csak eszköznek akarta felhasználni és beleerőszakolta ebbe a nem neki való házasságba. Benőt majdnem örületbe kergette avval, hogy a hozzá nem illő asszonyhoz kényszerítette. Végül saját életét tette leginkább tönkre, amikor férjéről lemondott. Hogy ez a tisztalelkű, jóságában a martíriumig menő asszony hogyan ütközhetett ennyire össze az etikával: ennek a problémának a megfejtését kapjuk az irónőtől. A könyvnek kedves saajtsága a zamatos székely stílus, amely a maga keresetlenségében elárulja, hogy az irónő Erdélyből származik s ezek a számunkra szokatlan szófűzések az ő számára a régi, elveszített, de el nem felejtett otthont jelentik. A magyar regényírás első nagymestereinek hatása érezhető a stílusán, de a nyugodt vonalvezetés, a szerkezet arányossága s az érzésemzés írói vénára vallanak.

(K. A.)